

Uppropet från Sälen

Fred på Jorden – Fred med Jorden!

Corona-pandemin har gett oss en vink om vad som händer med samhället när en global kris drabbar världen. En ekonomisk kris utvecklas; i USA har arbetslösheten nått högre siffror än på 1930-talet. I Sverige sjönk BNP med 8 procent under andra kvartalet 2020, och väntas krympa med 2,8 - 4,0 procent för helåret.

Men Sverige står inför hot som är betydligt allvarligare. Den militära upprustningen kring Arktis som bland annat drivs av jakten på olja och mineraler placerar Sverige i centrum för spänningarna i världen. Sveriges säkerhet hotas av ett vidgat militärt samarbete med NATO, som bland annat utnyttjar svenskt territorium för storskaliga militärövningar och uppbyggnaden av kapacitet för rymdkrig med hjälp av satelliter (och militär utrustning) i omloppsbana runt jorden.

En omfattande verksamhet pågår att slå sönder Sveriges traditionella fredspolitik, som kännetecknas av alliansfrihet i fred och neutralitet i krig – en politik som besparade svenska folket alla de fasor som första och andra världskriget innebar.

Krig mot naturen

Hela jorden befinner sig i ett slags krig mot naturen som inget levande väsen kan undgå. Kärnvapen finns i sådan mängd att de kan utplåna allt högre liv. Kärnvapenkapprustningen har tagit ny fart och gällande avtal om rustningsbegränsningar har sagts upp – först ensidigt av USA och sedan också av Ryssland. Sorgligt nog befinner sig Sveriges djupt folkligt förankrade fredslinje under attack. Sveriges regering har låtit sig påverkas av en av kärnvapenmakterna – USA – att inte skriva under FN:s konvention om ett förbud mot kärnvapen. Detta trots att Sverige var en drivande kraft för denna konvention, och röstade för den i FN 2017.

Sverige bidrar till den negativa utvecklingen genom en omfattande export av krigsmateriel till krigförande länder i strid med gällande lagar. Kriget i Jemen som skördar ofattbara mängder människoliv är ett tydligt exempel på detta. Den militära verksamheten bidrar starkt till förstörelsen av miljö och klimat. Bara USA:s militära verksamhet har en större negativ miljö- och klimatpåverkan än ett femtiotal länder, och den totala militära påverkan i världen är förstas betydligt större.

Oerhörda påfrestningar

Klimatförändringarna är vid sidan av risken för kärnvapenkrig det mest omfattande hotet och är helt sammanvävt med de andra hoten mot mänsklighetens och naturens framtida existens. Den nästintill totala förstörelsen av våra skogar, där grunden för livet i form av biologisk mångfald finns, utarmningen och förgiftandet av våra jordbruksmarker och inte minst den inre kolonisationen med ökande ojämlikhet mellan stad och land har fört oss förbi gränserna för vad ekosystemet tål. Denna utveckling ökar också risken för pandemier, som corona-pandemin. Ingen tvekar längre om att detta kommer att föra med sig oerhörda påfrestningar för våra samhällen i framtiden.

Centralt i alla kriser de senaste århundradena har varit jakten på billig energi och mineraler, främst i form av olja. Det är oljan som möjliggör den extrema överkonsumtion vi lever med i den rika delen av världen, cirka 12 - 15 procent av mänskligheten. Det är främst förbrukningen av olja och kol som leder till utsläpp av klimatgaser. Det är också oljan som möjliggör kriget – vilket världens största militära myndighet, Pentagon, bekräftat i en rapport.

Sverige en miljöbov

Det fria spelrummet för krafter som leder oss i riktning mot dessa hot beror på ett stort demokratiskt underskott i världen. Sverige är ett land som tidigare utmärkt sig som jämlikt, demokratiskt och fredsälskande. Vi har också levt i uppfattningen att vi är bra på att värna miljö och välfärd. Faktum är att klasskillnaderna nu ökar snabbast här. Även om inkomstjämligheten i Sverige fortfarande är relativt låg ligger Sverige numera på global 3:e-plats i Gini-indexet över de mest ojämlika länderna i världen gällande fördelningen av samhällets rikedomar. Allt detta som en följd av den nyliberala politiken. Sverige är en av de värsta miljöbovarna om man räknar med den miljöbelastning som vår svenska konsumtion skapar i Asien, där varorna ofta tillverkas.

Den militära upprustningen ökar successivt. Sverige är på väg åt fel håll och den internationella politiken framstår som både initiativlös och handlingsförlamad. Parisavtalet, som slöts för att stoppa den negativa klimatförändringen, implementeras inte av vissa länder och i andra går det alltför långsamt. Detsamma gäller andra avtal som till exempel den tidigare slutna Kyoto-överenskommelsen.

Vårda jorden ömt

Den tunna hinnan runt jorden som kallas biosfär måste vårdas med ömhet. Idag förbrukas och förstörs denna i snabb takt trots att människan själv är en del av den. Matjordarna misshandlas med stora utsläpp av klimatgaser som följd. Jordbruket måste snabbt göras fossilfritt och mat åter börja tillverkas i system som bidrar till att den biologiska mångfalden åter ökar och till ökad kolinlagring – att koldioxid återbördas till växterna.

Vi vill se ett program för rättvis omställning till ett resursbevarande samhälle. En omställning från ett samhälle som stjälar framtida livsutrymme och förgör ändliga resurser till ett samhälle som återanvänder resurser om och om igen och som understödjer de livgivande ekosystemen. En omställning som motverkar den ökande motsättningen mellan centrum och periferi både inom landet som helhet och inom storstadsområden, liksom den ökande motsättningen mellan de som har och de som inte har. En sådan omställning måste också innebära att Sverige samtidigt verkar för fred genom avspänning och nedrustning och att handel och finansiella system gör det möjligt för alla länder att försörja sin egen befolkning med mat och utveckla en egen industri.

Det nya miljonprogrammet

Vi stödjer ett nytt miljonprogram där ett nytt byaväsende byggs upp på hållbara principer, där folkhögskolorna ges medel till att utbilda nya jordbrukare och förädlare. Vi hoppas att människor som vill bidra till denna utveckling också flyttar ut på landsbygden. För att stimulera verksamheter i enlighet med dessa hållbara principer måste ett årligt grundavdrag om 100 000 kronor beviljas. Ett sådant fredsarbete med matjorden skapar uthålliga lokalsamhällen som kan blomstra i fredstid och som står starka vid oår. Konkret fredsarbete enligt dessa principer är redan igång. En mångfald lokala matproducenter är framtiden, inte industriellt producerad mat. Frågan är inte om vi ska genomföra en omställning av vår produktion av livsfrönödenheter, utan när det ska ske.

Stad och land – hand i hand

Omvandlingen av landsbygden måste mötas av en motsvarande förändring av staden. Ett nytt stadsväsende måste byggas upp på hållbara principer i balans med omgivande landsbygd och natur. En sådan balans mellan stad och land som inriktas mot ett rättvist samhällsbygge skapar robustare lokalsamhällen som klarar kriser bättre. Fred är också att stärka lokalsamhällena i städer och

glesbygder med en fungerande infrastruktur i form av service, skolor, vägar, sjukhus och kunskapsproduktion på alla nivåer.

Folkbildningen kan spela en central roll för omvandlingen av det svenska samhället i den beskrivna riktningen. Vi behöver stärka den civila beredskapen snarare än den militära. Det innebär en starkt ökad självförsörjningsgrad för vår matförsörjning, men även medicinsk beredskap och beredskap att hantera klimatförändringar. Landsbygden spelar en central roll i detta.

Skapa hopp

Vi välkomnar uppmaningen från Internationella fredsbyrån, som är världens äldsta internationella fredsorganisation, att ett brett samarbete bör ske med gemensamma aktioner i april 2021 för universell nedrustning för fred, miljö och välfärd.

Grundläggande samhällsförändringar måste genomföras. Vi måste samla ihop oss som folk och påbörja processerna som medborgare. Nu måste några inledande politiska steg tas som kan skapa hopp och engagemang. Exempel på sådana är:

Sverige måste:

- riva upp värdlandsavtalet med Nato.
- signera och ratificera FN:s konvention mot kärnvapen.
- stoppa militärens miljöbrott och vänd den påbörjade militära upprustningen till nedrustning.
- inleda en kraftig reduktion av den svenska vapenexporten i enlighet med gällande regelsystem, utan att undantag ska kunna omintetgöra gällande begränsningar. På sikt ska all vapenexport förbjudas.
- beskatta storföretagen för rättvis omställning.
- minska användningen av fossil energi snabbare än enligt Parisavtalet.
- utnyttja solkraften mer, spara energi samt tillförsäkra alla jämlik tillgång till denna.
- ge naturen juridiskt bindande rättigheter.

Fred på Jorden - Fred med Jorden!

// Uppropet antaget på konferensen Folk och Fred den 11 januari 2021.